

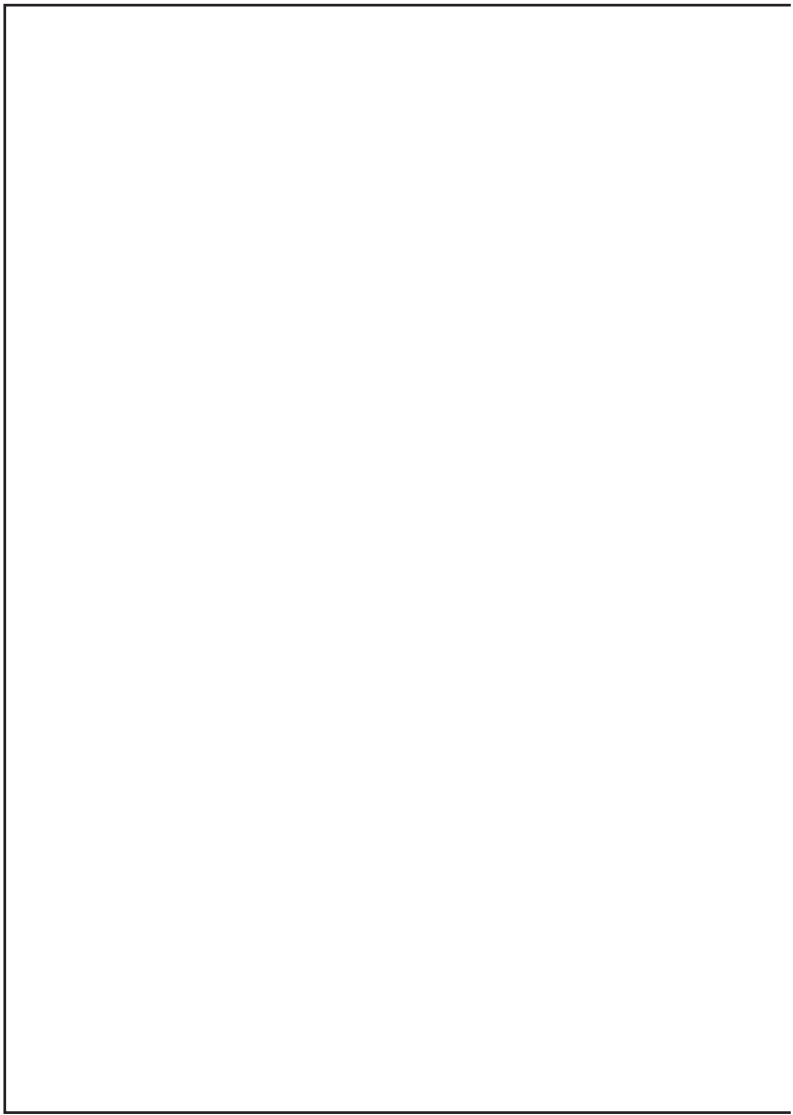
Marieke
Lucas
Rijneveld

Večerný
nepokoj

SVETOVÁ PRÓZA

Marieke Lucas
Rijneveld

Večerný nepokoj

Z nizozemčiny preložil
ADAM BŽOCH

sloart

Copyright © 2018 by Marieke Lucas Rijneveld
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2021
Translation © Adam Bžoch 2021
Cover photograph by Emilio Brizzi / Millenium Images, UK
Cover illustration by Tammo Schuringa

ISBN 978-80-556-5000-5

Tento projekt z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

u. fond
na podporu
umenia

Táto kniha vyšla vďaka finančnej podpore Nadácie na podporu šírenia
holandskej literatúry.

This publication has been made possible with financial support from
the Dutch Foundation for Literature.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy sa nesmie
reprodukovať ani šíriť v nijakej forme, žiadnymi prostriedkami, ani
elektronickými, ani mechanickými, ani vo forme fotokópií, nahrávok,
prostredníctvom súčasného a ani budúceho informačného systému
a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

„Nepokoj dáva predstavivosti krídla.“
Maurice Gilliams

1. ČASŤ

Píše sa „spravím všetky veci nanovo!“
Ale dohody sú ako šnúra, na ktorej sa suší smútok.
Nápory vetra, ostré ako nôž, prelomia vieru
Toho, kto chce uniknúť tomuto krutému začiatku.
Krupobitie ubije kvety na sklovitý mach,
Darebák si dosucha otrásie kožuch v násilí.

Jan Wolkers, *Zobrané básne* (2008)

1

Keď som mala desať rokov, prestala som si vyzliekať bundu. V to ráno nás mama rad za radom ponatierala proti chladu masťou z dózy Bogena, ktorou sa zvyčajne natierajú struky dojnic proti štípancom, odreninám a karfiolovitým hrčkám. Uzáver dózy bol taký masťný, že som ho musela obaliť uterákom, aby som ho odkrútila; masť páchla duseným vemenom, narezaným na hrubé kusy, posoleným a okoreneným, tak ako sa občas varilo v bujóne na sporáku; bridilo sa mi, tak ako teraz zapáchajúca masť na pokožke. Mama nám ju napriek tomu hrubými prstami vtlačala do tváre, akoby ohmatávala a preklepávala syr, či na ňom už zreje kôra. Bledé líca nám horeli vo svetle kuchynskej žiarovky, posiatej mušacinami. Už roky na nej chýbalo tienidlo, nejaké pekné s kvetinkami, ale aj keď sme také zazreli v dedine, mama sa chcela ísť pozrieť ešte niekam inam. Takto to išlo už tri roky. V to ráno, dva dni pred Vianocami, mi ohmatávala masťnými prstami očné viečka a na okamih som sa zľakla, že by mohla pritlačiť príliš silno a bulvy mi zapadnú do hlavy, ako keď padnú do jamôk guľôčky. A ona by povedala: „To máš za to, že ti podchvíľou kdesi behajú oči a nikdy sa nezastavia, tak ako sa na dobrého veriaceho patrí; ten obracia pohľad k Bohu, akoby sa v každej chvíli mali rozostúpiť nebesá.“ Ale nebesá sa tu rozostúpili len vtedy, keď sa spustila metelica, a to teda nebolo nič, na čo by bolo treba prihlúplo zízať.

Uprostred stola s prestretými raňajkami stál prútený košík na chlieb so servítkou, na ktorej boli vianočné anjeliky. Držali pozaunu alebo vetvičku imela a chránili si nimi pipí-

ky; aj keď som pridržala servítku proti svetlu žiarovky, nebolo vidieť, ako vyzerajú, a hádala som, že azda ako zrolované plátky salámy. Na papierovej servítke mama pedantne vystavila chlieb: biely, celozrnný a vianočný koláč s hrozienkami. Chrumkavý chrbát vianočného koláča posypala opatrne cez sitko práškovým cukrom, pripomínalo to prvý ľahký sneh, ktorý dnes ráno na lúke pokryl chrbty kráv, skôr než sme ich zahnali dnu. Spona z vrecúška na chlieb ležala ako vždy na chlebníku, inak by sa stratila a mame bývalo zo zauzleného vrecka smutno.

„Najprv niečo poriadne, až potom sladké,“ povedala ako vždy. To bolo pravidlo, pretože sme mali vyrásť a zosilnieť, mali sme byť veľkí ako obor Goliáš a silní ako Samson z Biblie. K tomu sme museli zakaždým vypiť veľký pohár čerstvého vlažného mlieka, zvyčajne stočeného z cisterny pred niekoľkými hodinami; občas na ňom bola ešte žltastá smotanová vrstvička, ktorá sa lepila na podnebie, ak človek pil príliš pomaly. Najlepšie bolo pohár mlieka vyzunknúť so zavtorenými očami, to však mama nazývala nedostatkom úcty, hoci v Biblii sa nič nepíše o rýchlom či pomalom pití mlieka ani o chutnaní kravského tela. Z košíka na chlieb som si vzala dva biele krajce a položila som si ich na tanier obľými časťami nadol, takže to vyzeralo ako bledý zadok bábätko – a už úplne, keď som spodné polovice natrela čokoládovým krémom, čo sa mne aj bratom zdalo vtipné a oni vždy hovorili: „Znovu lížeš riť a hovná.“ Prv než som sa však smela dotknúť čokoládového krému, musela som zjesť niečo poriadne.

„Keď necháš zlaté rybky príliš dlho v tmavej miestnosti, obelejú,“ pošepla som Matthiesovi a na krajec som si položila šesť plátok klobásy, takže sa presne zmestili až po jeho okraje. *Máš šesť kráv a dve z nich zjedia. Koľko ich zostane?* Pri všetkom, čo som jedla, som v duchu počula učiteľov hlas. Nebolo mi jasné, prečo sa tie hlúpe počtové príklady kombinujú s jedením jablák, zákuskov, rezov pizze a piškót, v každom prípade sa však učiteľ vzdal nádeje, že sa niekedy naučím

rátať a môj zošit bude biely ako sneh – bez jedinej červenej čiarky. Potrebovala som napríklad rok na to, aby som sa naučila rozoznávať čas – otecko so mnou strávil celú večnosť za kuchynským stolom s cvičnými školskými hodinami, ktoré občas od zúfalstva šmaril o zem, takže z nich vyletel mechanizmus a tá prekliata vec stále zvonila – a ešte vždy sa stávalo, že sa ručičky občas zmenili na dážďovky, ktoré sme pred rybačkou vyťahovali vidlami z pôdy za kravínom. Aj tie sa krútili všetkými smermi, keď ich človek držal medzi palcom a ukazovák, a až keď im dal zopár frčiek, na chvíľu sa upokojili, zostali ležať na dlani a vyzerali úplne ako červené a pocukrované jahodové hady z Van Luikovho obchodu so sladkosťami.

„V spoločnosti sa nesmie šepkať,“ povedala moja malá sestra Hanna, ktorá sedela za jedálenským stolom vedľa Obbeho oproti mne. Keď sa jej niečo nepáčilo, špúlila pery zľava doprava.

„Niektoré slová sú pre tvoje malé uška stále príliš veľké, ešte sa tam nezmestia,“ povedala som s plnými ústami.

Obbe si v pohári zdudene miešal mlieko prstom, vytiahol von kožku a rýchlo ju utrel o obrus. Prilepila sa naň ako belavý kus sopľa. Bol na to odporný pohľad a ja som vedela, že sa zajtra obrus možno obráti a zaschnutá mliečna kožka sa ocitne na mojej strane. Vtedy by som si ani za svet nepoložila na stôl tanier. Všetci sme vedeli, že servítky sú len na okrasu a že ich mama po raňajkách opäť vyhladí a odloží naspäť do kuchynskej zásuvky, že nie sú určené na utieranie špinavých prstov a úst. Vlastne by mi aj bolo ľúto, keby som mala anjeliky pokrkváť v dlani ako komáre, pretože by sa im polámali krídelká alebo by sa im ich biele anjelské vlasy zababrali jahodovým džemom.

„Som taký bledý, musím ísť trochu na vzduch,“ zašepkal Matthies. Zasmial sa a v pohári Duo Penotti mimoriadne sústredene zapichol nôž do časti s bielou čokoládou, aby sa mu nenabralo z hnedej. Duo Penotti sme mávali len cez prázdni-

ny. Celé dni sme sa na to už tešili a teraz, keď sa začali vianočné prázdniny, nastal konečne ten čas – najkrajší okamih bol, keď mama z pohára stiahla ochrannú papierovú vrstvu, z okrajov odstránila zvyšky lepidla a na okamih nám ukázala hnedé a biele škvrny, akoby išlo o jedinečnú kresbu kože práve narodeného teľaťa. Kto mal v ten týždeň najlepšie známky, ten mohol načrieť z pohára ako prvý; ja som sa dostávala na rad vždy posledná.

Kĺzala som sa na stoličke hore-dolu, prstami na nohách som totiž ešte nedoťahovala na zem. Najradšej by som každého zadržala vnútri, porozdeľovala ich po dome ako plátky klobásy. Učiteľ, ktorý mal na starosti siedmu skupinu žiakov, nehovoril včera, keď uzatváral týždeň, len tak pre nič za nič o južnom póle, že niektoré tučniaky, čo idú loviť ryby, sa už nikdy nevrátia. A hoci sme nebývali na južnom póle, aj tu bola dosť veľká zima. Bola tu taká zima, že zamrzlo jazerá a aj napájadlá pre kravy boli samý ľad.

Pri raňajkách sme mali vedľa tanierov po dve belasé termovrecká. Zdvihla som jedno do výšky a spýtavo som sa pozrela na mamu.

„To si natiahnete na ponožky,“ povedala s úsmevom, ktorý jej na lícach vytvoril jamky, „udržia ich teplé a nepremoknú vám nohy.“ Medzitým pripravovala raňajky pre otecka, ktorý jednej z kráv pomáhal pri telení; po každom krajci utrela nôž palcom a ukazovákom, pokým jej nezostal na končekoch prstov zvyšok masla, ktorý potom zoškrabala tupou stranou noža. Otecko teraz iste sedí na šamlíku vedľa kravy a vyťahuje teľa, nad chrptom sa mu vznášajú obláčiky pary a v dychu cítiť zápach cigariet. Všimla som si, že vedľa jeho taniera neboli termovrecká; mal zrejme priveľké nohy, najmä ľavú, ktorá bola trochu znetvorená od nehody s mláťačkou, keď mal asi dvadsať rokov. Vedľa mamy ležal na stole strieborný vykrajovač, ktorým skúšala chuť syrov, čo robila každé ráno. Skôr než niektorý narezala, prestrčila doprostred umeľohmotnej vrstvičky vykrajovač, dvakrát ním otočila a potom

ho pomaly vytiahla. A tak ako počas Večere Pánovej prijíma-
la v kostole biely chlieb, rovnako uvážlivo a zbožne, pomaly,
s meravým zrakom jedla aj kúsok rascového syra. Obbe ke-
dysi žartoval, že zo syra je aj Ježišovo telo – preto si ním
smieme denne obložiť len dva krajce, inak by sa Pán príliš
rýchlo minul.

Keď mama skončila rannú modlitbu a poďakovala Bohu
„za biedu i blahobyť; lebo mnohí jedia chlieb utrpenia, nás
však On živil štedro a dobre“, Matthies odsunul dozadu sto-
ličku, okolo krku si prevesil čierne pretekárske korčule a do
vrecka kabáta vložil vianočné pohľadnice, ktoré mu mama
prikázala hodiť niekoľkým známym do schránok. Matthies
chodil už aj predtým na jazero, s niekoľkými kamarátmi sa
zúčastnil na miestnych pretekoch v rýchlokorčuľovaní. Bola
to tridsaťkilometrová trasa a víťaz dostal krajec chleba s pe-
čeným vemenom a horčicou a k tomu zlatú medailu, na kto-
rej bol vyrytý rok 2000. Najradšej by som mu bola dala jed-
no termovrecko aj na hlavu, aby mu bolo čo najdlhšie teplo,
a okolo krku by som mu zatiahla pracku. Trochu mi postra-
patil vlasy, ktoré som si rýchlo znovu uhladila; z pyžamové-
ho kabátika mi striasol zopár omrvíniek. Matthies nosieval
pútec vždy uprostred, na predných kučerách mal brilantí-
nu, vyzerali ako stočené plátky masla na tanieriku; mama ho
takto servírovala vždy okolo Vianoc, pretože v maselníčke sa
jej nezdalo dostatočne slávnostné, to bolo ako vo všedné dni.
A deň, keď sa narodil Ježiš, nebol všedný. Napriek tomu, že
sa to každý rok opakovalo, tak ako rok čo rok umieral za naše
hriechy, čo sa mi zdalo čudné a často som o tom premýšľa-
la: ten chudák je už predsa dávno mŕtvy, iste na to zabudli.
Ale radšej budem držať jazyk za zubami, pretože v opačnom
prípade nebudú cukrové venčeky a nikto už nerozpovie via-
nočný príbeh o troch kráľoch a hviezde na východe.

Matthies vyšiel do predsieni, aby si pred zrkadlom skon-
troloval kučery. To nič, že mu v mrazivom chlade stuhnú
na kameň, klesnú a budú mu visieť do čela.

„Môžem ísť s tebou?“ spýtala som sa. Otec mi z povaly pri-niesol frízske drevené korčule a uviazal mi ich hnedými ko-ženými remencami o topánky. Už niekoľko dní som na nich behala po dome s rukami za chrbtom a s chráničmi na no-žoch, aby na koberci nezanechali príliš veľa čiar a aby na ňom mama potom nemusela plochým nástavcom vysávača odstra-ňovať stopy mojej túžby. Lýtka som mala pevné. Trénovala som dosť na to, aby som si nemusela brať na ľad skladaciu stoličku.

„Nie, to nejde,“ povedal. A potom tichšie, aby som to po-čuľa len ja: „Pretože ideme na druhú stranu.“

„Aj ja chcem ísť na druhú stranu,“ zašepkala som.

„Keď budeš väčšia, vezmem ťa so sebou.“ Nasadil si vlne-nú čiapku, usmial sa a odhalil svoj strojček na zuby s mod-rými cikcakovitými drôtikmi.

„Vrátim sa pred súmrakom,“ zvolal smerom k mame. Vo dverách sa ešte raz otočil, aby mi zamával; neskôr si budem ten výjav v hlave neustále prehrávať do okamihu, keď už nezdvihol ruku, a začnem pochybovať o tom, či sme sa vô-bec rozlúčili.

2

Chytali sme len jednotku, dvojku a trojku. Otecko hovoril, že tam neukazujú nijaké nahotiny, a slovo „nahotina“ vyslovoval tak, akoby mu práve vletela do úst octová muška, vyprskol pritom trochu slín. To slovo sa mi spájalo najmä so zemiakmi, ktoré mama každý večer očistila, než ich hodila do hrnca s vodou; zakaždým to žblnklo ako oteckove sliny. Predstavovala som si, že ak človek dlho myslí na nahých ľudí, po čase na ňom ako na krumpliach vyrastú výhonky, ktoré z mäkkého mäsa treba odstrániť špičkou nožika. Zelenými klíčkami sme krmili sliepky, tie ich milovali. Ležala som na bruchu pred dubovou skrinkou, v ktorej bol schovaný televízor. Zakotúľala sa mi pod ňu spona z korčule, keď som ich v hneve odkopla do kúta obývačky. Bola som primalá, aby som mohla ísť na druhú stranu, a priveľká, aby som sa korčuľovala na zamrznutej močovke za kravínmi. To sa vlastne ani nedalo nazvať korčuľovaním, bolo to len také šúchanie, tak ako sa suchci husi, ktoré sa tam zlietnu, keď hľadajú nejakú potravu, a pri každej ryhe na ľade sa uvoľnil zápach močovky a nože na korčuliach sa sfarbili do svetlohnedá. Muselo to vyzeráť debilne, keď sme tam stáli ako pár hlúpych husí a naše zababušené telá sa tackavo presúvali od jednej trávinatej strany na druhú namiesto toho, aby sme sa zapojili do pretekov v korčuľovaní na veľkom jazere, kam tiahli všetci z dediny.

„Nemôžeme sa ísť pozrieť na Matthiesa,“ povedal otecko, „jedno teľa má hnačku.“

„Ale veď ste to sľúbili,“ zvolala som. Už som si dokonca natiahla na nohy termovrecká.

„Toto je výnimočná situácia,“ povedal otecko a nasadil si na hlavu čiernu baretku, ktorú si stiahol až po obrvy. Párkrát som prikývla. Na výnimočné situácie sme boli krátki; keď išlo o kravy, nikto tak či tak nič nezmohol, mali vždy prednosť, výnimkami sa im darilo byť dokonca aj vtedy, keď si nevyžadovali pozornosť, keď ich tučné nemotorné telá ležali nažraté v kotercoch. Namrzene som si prekrížila ruky na prsiach. Celé to tréovanie na frízskych drevených korčuliach bolo zbytočné, lýtka som mala ešte silnejšie než porcelánový Ježiš, ktorý stál v predsieni a bol taký veľký ako otecko. Naschvál som zahodila termovrecká do koša na odpadky, zatlačila som ich hlboko medzi kávovú usadeninu a kôrky chleba, aby ich mama nemohla znovu použiť, tak ako opakovane používala servítky.

Pod skrinkou bol prach. Naša som tam sponku do vlasov, vysušené hrozienko, dielik z lega. Mama na nej zatvárala dvierka, keď k nám prišiel na návštevu niekto z rodiny alebo dakto starší z farnosti; nesmeli vidieť, že sa večer necháme zvädzať z Božej cesty – každý pondelok mama pravidelne sledovala súťažnú reláciu *Lingo* a vtedy sme museli byť ticho ako myšičky, aby mohla spoza žehliacej dosky hádať slová; pri každej správnej odpovedi sme počuli, ako zasyčala žehlička a zdvihla sa para. Väčšinou išlo o slová, ktoré neboli v Biblii, ale mama ich podľa všetkého poznala a volala ich pýrivé, pretože pri niektorých z nich sa človek zapýril. Raz, keď bola obrazovka vypnutá, mi Obbe povedal, že televízia je Božie oko, a keď mama zatvorí dvierka, znamená to, že nechce, aby nás Boh videl. Vtedy sa za nás hanbí, pretože my takisto niekedy vykrikujeme pýrivé slová aj bez *Linga*, ktoré sa nám mama pokúšala vymyť z úst kusom zeleného mydla ako mastné škvrnky a blato zo slušných šiat, ktoré sme nosili do školy.

Hľadajúc sponu ohmatávala som rukou podlahu. Z miesta, kde som ležala, som videla do kuchyne; zrazu som zbadala, že pred chladničkou sa zjavili zelené čižmy, v ktorých otecko nosil do kravína, zboku sa mu na ne pripelili steblá

slamy a kravské lajná. Určite prišiel, aby si vzal z boxu na zeleninu kus mrkvovej vňate, ktorú odrezal krivákom – ten nosil vždy v náprsnom vrecku overalu. Celé dni chodil hore-dolu medzi chladničkou a králikárňou. Zmizol už dokonca aj želatínový zákusok, čo zostal z oslavy Hanniných siedmych narodenín, na ktorý som zakaždým, keď som otvorila chladničku, vrhla maškrtný pohľad. Neodolala som, aby som nechtom neodštípla rožok z ružovej polevy a nevložíla si ho do úst, a v šľahačke, ktorá v chladničke zhustla, som spravila chodbičku – zostala mi na prste ako žltá čiapočka. Otecko si to nevšimol. „Keď si niečo vezme do hlavy, nehľadí naľavo ani napravo,“ hovorila občas naša pobožná stará mama, a preto som ho upodozrievala, že králika, ktorého som dostala od susedky Lien, vykrmuje na vianočnú večeru; ešte sa dvakrát vyspíme a mala by sa uskutočniť v prednej časti domu. Nikdy predtým sa totiž nezaoberal králikmi; „drobná zver“ patrila podľa neho skôr na tanier – on mal rád len takú, ktorá mu zaplnila celé zorné pole; môj králik z neho nezabral ani polovicu. Raz povedal, že krčné stavce sú najkrehkejšou časťou tela – počula som ich praskať v hlave, ako keď mama nad hrncom nadrobno lámala za hrst suchých rezancov – a na povale visel odnedávna z trámu povraz so slučkou. „Na hojdačku,“ hovoril otecko, ale hojdačka tam stále nebola. Vôbec som nechápala, prečo ten povraz visí na povale, a nie jednoducho v stodole, medzi skrutkovačmi a jeho zbierkou skrutiek. Rozmýšľala som, že otecko možno chcel, aby sme boli toho svedkami, možno sa to stane, keď zhrešíme. Na okamih som si predstavila, ako môj králik visí so zlomeným väzom za Matthiesovou posteľou, aby ho mohol otecko ľahšie zodrať z kože. Určite to pôjde ako kožka, ktorú mama ráno sťahuje z klobásky nožom na šúpanie zemniakov. Dieuwertje by potom skončil na masle vo veľkom kastróle na plynovom sporáku; celý dom by voňal duseným králikom a Mulderovci by už zďaleka cítili, že vianočná večera je hotová, čoskoro sa bude servírovať, no ešte treba vy-

držať. Všimla som si, že kým inokedy som musela krmivom šetriť, teraz som Dieuwertjemu smela naložiť za celú lopatku a okrem toho dostával aj mrkvovú vňať. Hoci to bol samček, pomenovala som ho podľa kučeravej tety z televízneho *Mikulášskeho žurnálu*, ktorá sa mi tak páčila. Najradšej by som ju uviedla úplne hore na môj zoznam pre Mikuláša, ale zatiaľ som s tým čakala, lebo v katalógu hračiek ju ešte nemali.

Bola som si istá, že v prípade môjho králiku išlo o viac než len o štedrosť. Navrhovala som preto iné zvieratá, keď som pred raňajkami šla s oteckom zahnať kravy z pozemku do kravína, skôr než udrie zima. V ruke som mala palicu, ktorou som ich poháňala. Bolo ich treba udrieť po boku, vtedy sa pohli ďalej.

„Deti z mojej triedy jedia na Vianoce kačicu, bažanta alebo moriaka; poriadne ich štopujú zemiakmi, cesnakom, pórom, cibuľou a repou, pokým sa úplne nevyпасú.“

Zboku som pozrela na otecka. Prikývol. V dedine boli bežné rozličné druhy prikyvovania. Už nimi sa ľudia od seba odlišovali. Medzičasom som ich všetky poznala. Toto bolo prikývnutie, ktoré otecko používal aj v styku s obchodníkmi s dobytkom, keď mu niektorý ponúkal príliš málo, ale on sa musel prispôbiť, pretože biedne zviera nebolo úplne v poriadku a jemu by sa ho inak nepodarilo predať.

„Je to tu plné bažantov, sú najmä vo vrbine,“ povedala som a pozrela som sa na zarastenú oblasť po ľavej strane statku. Občas som videla, ako tam sedia na strome. Keď ma zbadali, spustili sa zrazu na zem ako kameň a zostali tíško sedieť, kým som neodišla; až potom znovu zdvihli hlavu.

Otecko opäť prikývol, palicou udrel o zem a na kravy zvolal „š-š-š-š, ideme“, aby ich pohnal. Po tomto rozhovore som nazrela do mraziaceho boxu: medzi balíčkami mletého mäsa a polievkovej zeleniny nebola ani kačka, ani bažant či morka.

Oteckove čižmy opäť zmizli zo zorného poľa. Na kuchynskej podlahe po nich zostalo len niekoľko stebiel slamy. Vložila som si sponu do vrečka nohavíc a v ponožkách som vy-

šla hore schodmi do svojej izby s výhľadom na statok, sadla som si na peľasť postele a premýšľala som nad tým, ako mi otecko položil dľaň na hlavu, keď sme kravy zahnali dnu a kráčali sme naspäť po lúke, aby sme skontrolovali pasce na krty. Keď sme nič nechytily, otec si meravo vložil ruky do vreciek nohavíc – znamenalo to, že nebude nijaká odmena; bolo to iné, než keď sme zhrdzaveným skrutkovačom vyštuchávali zo svoriek rozčesnuté krvavé telička; ja som to robila v predklone, aby otecko nevidel, že sa mi pri pohľade na malé stvorenie, ktoré netušene vbehlo do pasce, kotúľajú po lícach slzy. Predstavovala som si, ako otecko tou istou rukou vykrúca krk môjmu králikovi; podobne odkrúca vrchnák na fľaši s dusíkom, na ktorej je detská zámka: bol jediný spôsob, ako to urobiť správne. A ako by potom mama položila môjho mŕtveho Dieuwertjeho na striebornú misu, na ktorej inak v nedeľu po kostole pripravuje husársky šalát. Uložila by ho na podstielku z poľného šalátu a prizdobila by ho uhorkou, kúskami paradajky a strúhanou mrkvou s trochou tymianu. Hľadela som si na ruky, na pokrútené čiary na dlaniach. Boli ešte príliš malé, aby som ich mohla použiť na niečo iné než na držanie. Zatiaľ sa ešte zmestili do mamičných či oteckových dlaní, ale oteckove ani mamine ruky sa nezmestili do mojich, to bol ten rozdiel medzi nimi a mnou: Mohli nimi zovrieť krk králika alebo syr, ktorý práve obrátili v páci. Ich ruky stále niečo hľadali, a keď už nemohli láskyplne chytiť človeka ani zviera, bolo by lepšie, keby to nechali tak a zamerali sa na niečo iné.

Čoraz silnejšie som si tlačila čelo o záhlavie; cítila som, ako sa mi chladné drevo vtláča do pokožky a zavrela som oči. Občas sa mi zdalo čudné, že keď sa človek modlí, musí byť tma. Ale možno je to, ako keď sa schovám pod svoju svetielkujúcu perinu: planéty a hviezdy žiaria, len keď je úplná tma, a ponúkajú ochranu pred nocou – tak to zrejme funguje aj s Bohom. Na kolená som si položila ruky so spletenými prstami. S hnevom som myslela na Matthiesa, ktorý teraz

zrejme pije pri niektorom zo stánkov na ľade teplé kakao a potom s červenými lícami pokračuje v pretekoch; myslela som aj na odmäk, ktorý má prísť zajtra: kučeravá pani varovala pred šmykľavými strechami a hmlou, preto hrozilo, že Mikuláš zabľúdi a možno aj Matthies, hoci za to by si mohol sám. Na okamih som mala pred očami vlastné korčule, ktoré naši znovu natrú lojom a skončia v škatuli na povale. Myslela som na to, že som ešte na toľko vecí malá, nikto mi však nepovedal, kedy na ne už budem dosť veľká, koľko centimetrov by to malo byť na zárubni, a prosila som Pána Boha, či by nemohol vziať môjho kráľika k môjmu bratovi Matthiesovi: „Amen“.